

DONIRAJ

VIJESTI I SAVJETI

Prof. dr. Boris Brkljačić: "Rak dojke više nije najčešći zloćudni uzrok smrti u žena"

Tanja Rudež, 22. studenoga 2022.

U Hrvatskoj je 2020. godine zabilježeno 2894 novih slučaja raka dojke (2869 žena i 25 muškaraca), a iste su pandemijske godine od te bolesti preminule 722 žene, najnoviji su podaci Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo (HZJZ).

Usporede radi, pretpandemijske 2019. godine u našoj je zemlji zabilježeno 2999 novih slučaja raka dojke, dok su od te zloćudne bolesti preminule 752 žene. Iako ćemo posljedice pandemije covid-19 na dijagnostiku i liječenje malignih bolesti moći sagledati tek za nekoliko godina, ohrabrujuće je da smrtnost od raka dojke u Hrvatskoj i dalje pada.

"Zbog starenja stanovništva možemo očekivati da će broj novooboljelih od raka dojke rasti. Većina slučajeva dijagnosticira se u starijih žena, više od 80 posto novooboljelih starije je od 50 godina. Iako u Hrvatskoj možemo očekivati sve veći broj slučajeva raka dojke, smrtnost je u padu. Rak dojke, također, više nije najčešći zloćudni uzrok smrti u žena, već se nalazi na trećem mjestu, nakon raka pluća, koji je na prvom mjestu, te kolorektalnog raka na drugom mjestu", naglasio je prof. dr. Boris Brkljačić, prorektor Sveučilišta u Zagrebu i predstojnik Kliničkog zavoda za dijagnostičku i intervencijsku radiologiju KB Dubrava.

Pad smrtnosti od raka dojke u Hrvatskoj dijelom je rezultat provedbe Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke, ali i sve bolje dijagnostike i liječenja.

„Prema novim podacima Eurostata, Hrvatska je po smrtnosti od raka dojke na sredini ljestvice, a dugo smo bili pri vrhu.“

"Mi smo s Nacionalnim programom ranog otkrivanja raka dojke počeli 2006. i bili smo među prvima u skupini tranzicijskih zemalja koje su počele s takvim skriningom. Program se kontinuirano odvija 16 godina, samo s jednim kratkim prekidom na početku pandemije covid-19.

Naš smo program prilagođavali u hod: u početku su se nalazi pisali na papiru, a sad je sve digitalizirano. Kontinuirano imamo odaziv oko 60 posto, s tim da se računa da dio žena, procjenjujem njih oko 10 posto, ide na mamografiju izvan skrining programa. Slovenci, koji su krenuli kasnije od nas, imaju odaziv oko 80 posto, dok s odazivom prednjače Finska, Norveška, Švedska i Island u kojima je odaziv žena na skrining između 80 i 90 posto", pojasnio je prof. dr. Brkljačić, jedan od inicijatora uvođenja Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke.

Godišnje se u okviru tog programa učini oko 150.000 mamografskih pregleda. Najveći je odaziv u Međimurskoj, Krapinsko-zagorskoj i Osječko-baranjskoj županiji, a najniži u Ličko-senjskoj, Šibensko-kninskoj i Zadarskoj županiji.

"Žene u dobi između 50 i 69 godina pozivaju se na mamografiju jednom u dvije godine. U nekim europskim zemljama to je sad produženo do 74. godine, a u nekima se počinje s 45 godina. To je dijelom i pitanje financija: koliko si pojedini zdravstveni sustav može priuštiti. No, važno je naglasiti da je mamografija jedan dio skrininga, na njoj se procijeni ima li žena patološki nalaz koji zahtijeva daljnju obradu. Kod gustih dojki, značajan se dio karcinoma ne vidi na mamografiji. Što je dojka gušća, što je više žljezdanog parenhima, to je manja osjetljivost mamografije, zbog preklapanja na rendgenskoj snimci. To je poznato ograničenje mamografije. Zato svim ženama koje imaju gustoću dojki iznad 50 posto preporučujemo i ultrazvuk. Mamografija je dobra za žene koje

imaju masne i inovativne dojke, kod kojih je masno tkivo potisnulo zljezaano. Kako u Hrvatskoj imamo aosta debelu populaciju, kod nas se puno karcinoma otkrije mamografijom", naglasio je prof. dr. Brkljačić.

Kad je startao Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke, Hrvatska je po smrtnosti bila pri vrhu europske ljestvice.

"Kad smo kretali sa skriningom, godišnje je bilo 2300 novooboljelih. U 16 godina ta je brojka narasla za oko 30 posto, s 2300 na oko 3000. Kako nam populacija stari, ta će brojka i dalje rasti. Srećom, mortalitet pada. Bilo je godina u kojima je od raka dojke umiralo i 1000 žena. Radi se više skrininga, a i bolje je liječenje. Prema novim podacima Eurostata, Hrvatska je po smrtnosti od raka dojke na sredini ljestvice, a dugo smo bili pri vrhu", naglasio je prof. dr. Brkljačić.

Naš sugovornik osvrnuo se na pandemiju covid-19 koja je prouzročila prekide u zdravstvenoj skrbi diljem svijeta, posebno u proljeće 2020. godine.

” Procjenjuje se da je između siječnja i listopada 2020. u svijetu obavljeno 47 posto manje testova probira na rak dojke. Pritom je najveće smanjenje, čak 74 posto, zabilježeno u travnju 2020. godine.

"U većini zemalja zaustavljeni su i programi probira na rak. Procjenjuje se da je između siječnja i listopada 2020. u svijetu obavljeno 47 posto manje testova probira na rak dojke. Pritom je najveće smanjenje, čak 74 posto, zabilježeno u travnju 2020. godine. Nakon lipnja iste godine više nije bilo značajnijeg smanjenja. I mi smo u Hrvatskoj imali prekid skrininga u prvom pandemijskom valu, u proljeće 2020., kad je došlo do zatvaranja. No, čim je došlo do otvaranja, nastavili smo sa skriningom i pojačali smo tempo pa se puno toga nadoknadilo. Stoga smo zabilježili samo pet posto manji odziv nego u godinama prije pandemije. Prošle godine program skrininga nije se prekidao, a zadnjih mjeseci imamo dobar odziv", rekao je prof. dr. Brkljačić.

Naš sugovornik oprezan je oko procjene mortaliteta od raka dojke idućih godina, kao moguće posljedice pandemije koronavirusa.

"Kao što je dugo trebalo da mortalitet počne padati, morat ćemo pričekati da vidimo učinke 2020. godine u kojoj žene nisu išle na preglede. Vjerojatno je tada bilo problema i sa ženama koje su imale dijagnozu jer se kasnilo s operacijama, kemoterapijama i zračenjem. No, utjecaj toga na mortalitet ne možemo vidjeti preko noći. Nama je mortalitet od raka dojke padoo pet godina zaredom. Narednih godina ne očekujem da će padati, možda će malo porasti", zaključio je Boris Brkljačić.

Fotografije: Boris Brkljačić/ privatni album

"Mislim da će se u idućih 10 godina promijeniti način skrininga kod raka dojke, posebice u žena kojima je to učestala bolest u obitelji. Velike studije pokazale su da je magnetska rezonanca bolja jer promovira skraćeni protokol sa samo jednom postkontrastnom sekvencom. Dosta se rade i istraživanja iz difuzijskih oslikavanja. U Izraelu, gdje na svjetskoj razini imaju najveći broj žena s BRCA mutacijama, već dugo imaju program u sklopu kojeg žene iz takvih obitelji idu na magnetsku rezonancu već u dobi od 25 godina. Zahvaljujući tome jako su smanjili mortalitet jer im ranije otkrivaju karcinom.

Mi u populaciji imamo puno manje BRCA mutacija, no kad genetsko testiranje postane dostupnije i raširenije, trebat će ga promovirati. Jednom kad se testirate, to je za cijeli život: znate jeste li genetski opterećeni ili ne te možete sukladno tome podesiti skrining", naglasio je Boris Brkljačić.

* Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije.

Next

**U Zagrebu održana „zdrava kava s doktorima“
udruge Nismo same s vrhunskim liječnicima i
stručnjacima**

Tanja Rudež

Tanja Rudež dugogodišnja je znanstvena novinarka Jutarnjeg lista. Dobitnica je nagrade Britanskog udruženja znanstvenih pisaca (ABSW) za najbolju europsku znanstvenu novinarku 2015. godine.

RELATED POSTS

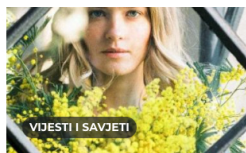
Budi sebi prva!

Branka Gabriela Vojvodić, 13. svibnja 2017.

Ivica Belina: Apeliram na nadležne da što prije ponovno pokrenu nacionalne programe ranog otkrivanja raka

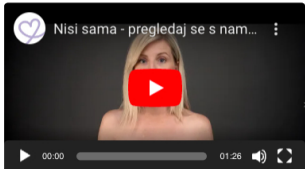
Ivana Kalogjera, 30. kolovoza 2020.

14. nacionalni dan borbe protiv raka vrata maternice

Nismo same, 16. siječnja 2021.

NAŠI DONATORI

NOVE OBJAVE

Prof. dr. Boris Brkljačić: "Rak dojke više nije najčešći zločudni uzrok smrti u žena"

22. studenoga 2022.

U Zagrebu održana „zdrava kava s doktorima“ udruge Nismo same s vrhunskim liječnicima i stručnjacima

22. studenoga 2022.

Danas u Velvetu 'zdrava kava s doktorima' udruge NISMO SAME

21. studenoga 2022.

PREUZIMANJE SADRŽAJA

Svi sadržaji na Nismo same su autorski. Molimo sve zainteresirane za preuzimanje originalnog sadržaja da nas kontaktiraju na info@nismosame.com.

Izrada i održavanje web stranice:

PRATITE NAS

ISPRINTAJ ČLANAK

